

Publicație din colecția Periodice Naționale Vechi
„Moldavica” Biblioteca Națională a RM

Op. 0-1 Prin Prințesa Curtea
Administrația str. Poetaș No. 6

Sumarul:

<i>Scrisoare către colegi</i>	Comitetul
<i>Educația Națională prin școală</i>	Gh. Stănescu
<i>Educația socială în școala activă</i>	Vasile Longhinescu
<i>Centenarul lui Pestalozzi</i>	Ana Niculescu — Codreanu
<i>În lumea rea</i>	Ragail
<i>Cooperativele școlare</i>	T. C. Ionescu — Pașcani
<i>Studiul individualității copilului</i>	Gh. Stănescu
Cronică:	
<i>24 Ianuarie la Soroca</i>	Mih. M. Ganea
<i>Soroca Culturală</i>	Gh. N. G.
<i>Profesionale</i>	Comitetul
<i>Informațiuni</i>	

SOLIDARITATEA

Organul Asociației corpului didactic din jud. Soroca
Apare lunar sub îngrijirea Comitetului

Scrisoare către colegi.

Scăderea spiritului de asociație, scădere vădită prin slaba preocupare de interesele profesionale, din partea colegilor, la ședințele cercurilor culturale și la adunările generale, cum și prin greutatea cu care ei se prind la lucru la chemările noastre, dovedește că trecem prin momente de criză și stăm pe o curbă scoboritoare, în ce privește evoluția organizației noastre profesionale.

Aceasta este cu atât mai înfrustător, cu cât corpul didactic este martor la cele mai grele împrejurări prin care trece poporul nostru, din câte le amintește istoria acestei țări, iar locul său în vârtejul evenimentelor e atât de umilit și răsplata sa pentru o muncă grea și aspră, ce depune, atât de vitrigă, încât numai o uitare completă de sine sau o capitulare rușinoasă dela orice veleități de demnitate o pot justifica.

Să medităm puțin la ele:

Noroadele lumii cu elan nemaivăzut până acum, se întrec să-și facă un loc mai comod, ba mai strălucit, sub soare. Asistăm la încordările uriașe ale Germaniei care a și isbutit a repara situația sa precara politică, socială și economică de după războiu, manifestând, prin hotărîrea muncitorilor ce sacrificau câte o oră de muncă gratuită pe zi pentru țara lor, sau prin solidarizarea partidelor pentru cel mai bun guvern național, o viziune măreață a viitorului ce-o așteaptă. Asistăm la înălțarea Cehoslovaciei, a Italiei, până și a Bulgariei învinse și nu atât de bogate, care însă domină cu un moral ridicat greutatea și problemele puse de încetarea războiului său nenorocos.

Pretutindeni în lume se manifestă o putere de viață clocotitoare, o năzuință nestinsă de a atinge înălțimi, rezultat

a unei sănătăți sufletești, de care în nici un caz nu pot fi străini muncitorii nobili ce modelează prin școli de toate gradele sufletul larg primitor și veșnic generos al generațiilor tinere ce se succed.

În acest timp masa imensă a poporului nostru lăncezește în ignoranță cu 70% analfabeți, în rutina agricolă, în servitute economică, fără clasă românească mijlocie, în străvechile prejudecăți și superstiții ale evului mediu, și în fine în prada boalelor sociale care minează zi de zi vitalitatea acestui popor demn de o soartă mai bună. Și în vreme ce toate năroadale doritoare de o nouă viață și o nouă orientare, subscriu de bună voie pentru maximum de efort celor cerîmprejurările, noi, țară bogată, ne găsim pridiți de sacrii economice peste puterile noastre, desarmați și desnădăjduiți să găsim un liman mântuitor de scăpare. Nu producem deajuns, nu găsim noi izvoare de producție și câștig, în timp ce birurile sporesc, nu industrializăm și nu comercializăm produsele noastre, nu mobilizăm energiile și capacitatea noastră productivă în vaste organizații cooperatiste; nu căutăm cărări de isnoavă cercetând biblioteci, case de sfat, căminuri pentru a folosi experiența acumulată de vremuri, din cărți căci, drept vorbind nici n'avem ziare potrivite și nici cărți. Ba, de s'ar putea s'ar da foc școalelor și s'ar crucifica cel mai oproșit dintre funcționarii țării, umilul învățător, asupra căruia se îndreaptă furia desnădăjduită a populației de țară înconștientă, constrânsă să se supună prin el rigorii legii obligatoare de învățatură. Și să nu mai ridicăm mai mult perdeaua, în dosul căreia se ascund suferințe mute, variate, la un loc cu vinovații lor și cu multă nepricepere și înconștiență. Dar, trebuie de semnalat că aceste greutăți vin diuim tocmai când nu suntem consolidați politicește, când sufletește nu s'au contopit provinciile românești îndreptate de Pronia Cerească către destinul lor etern, prin actul unirii de după războiu.

Și simțim cum răspunderea istoriei apasă peste noi, corpul didactic. Ne-o spune cugetul nostru, inima noastră larg simțitoare la nevoile obștești, natura noastră croită pentru sacrificii și spre înțelegerea dealului. O simțim puternic, chiar dacă n'am cunoaște pildele înțelepte din istoria culturii și a înălțării genului omenesc. Oricât de puțin s'ar vorbi de noi, de rolul nostru, de neresplătirea noastră, noi trebuie să

Înțelegem că rămâne și trebuie să rămânem garda de sacrificiu a marilor noastre interese naționale.

Dar pe cât e grea e situația țării noastre după războiu, pe atât să înțelegem că nu trebuie să așteptăm ca evenimintele și impulsunile din afară, să ne înhame la carul lor, fără voia noastră. Trebuie să păstrăm întreagă acea mândrie de corp, acel zel al carierii și misiunii noastre nobile, ce ni l-a transmis înaintașii. Ei au scris în istoria propășirii și culturii țării noastre acea pagină glorioasă de care e asociată numele lui Haret, fără să fi avut organizațiile nici prestigiul, nici numărul, nici puterea de azi. Astăzi, când în raport cu trecutul posedăm organizații mai puternice, din imboldul acestora, strânși în jurul steagului acestora, să pășim la muncă organizată, ca să facem dovada conștiinței imprejurărilor. Numai astfel vom cuceri încrederea și recunoștința societății.

În ce privește lipsurile școlii de azi: gospodărești, didactice, real practice, pentru a fi în stare să corespundă efectiv menirii sale de a ridica un popor din umilitatea rușinei a ignoranței, noi, ca organizație, se impune a avea greutatea cuvântului. Să arătăm cu curaj și demnitate lipsurile, greutățile ce ne stau în cale, soluțiile cele mai potrivite, răspunzătorii de situația rea în care se sbate școala, și atunci nimeni nu va mai avea atitudinea și desinteresul de azi pentru cultură. Din contra, vom stârni interesul tuturor pentru școală, ne vom creea atmosfera prietenoasă ce ne trebuie, vom răspândi în societate credința mântuitoare că numai prin lumină se poate atinge îndeplătirea materială, înțelepciunea practică și desăvârșirea morală. Iar bugetele nu vor mai înscrie sume de azi neîndeplătitoare să susțină eforturile eroice ce se așteaptă în această direcțiune.

Dar în direcția profesională?

Sunt cunoscute certurile publice dintre colegi, numeroasele anchete provocate sau cerute, toate pornind din cel mai detestabil egoism, din rivalități nedemne, din răsbunare și nedelicateță. În extrem de numeroase cazuri, entuziasmul tânăr și generos cerut de atât de mărețe scopuri, se macină în aceste încăerări, cari dovedesc că suntem cu totul cuceriți de sterila agitație materială, interesată, vulgară, din viața publică. Cu onorabile excepții, scopul multora fiind parvenirea pe cărările doznice, ale diferitelor protecții, în frunte cu cea politică, pentru a face să triumfe egoismul individual, se sacrifică independența de cugetare, simțemin-

tele nobile și spontane pentru cauzele drepte, singurele care ne-ar asigura mult dorita solidaritate de corp.

Se distruge totolia caracterului și odată cu ea speranța de-a forma acea opinie publică dăscălească, care ar stăvili atâtea abuzuri și ne-ar aduce o altă considerație și alt tratament; dar în schimb se ușurează isbânda mândriei deșarte, a vanității, a orgolului—adică a tot ce poate fi mai opus noțiunii „caracter”.

Trebue să ne reculegem. Să ne întoarcem la datorie. Să strângem la un loc ce-i bun, ce-a rămas pur și neprihănit în corpul nostru, și oricât de puțini am fi rămas, să oferim puțința de-a se grupa în jurul acestora tinerile generații de absolvenți ai școlilor normale, cari anual umple golurile învățământului. Să oferim tineretului pîda jertfei și a devotamentului pentru școală, pentru cultură, dar în primul rând către organizație.

Organizația este forța cu care s'a dărâmat nepăsarea cărmuirilor, privitoare la îmbunătățirea stălii materiale a corpului. Asociațiilor se datorește prestigiul ce-l are azi învățătorul în viața socială, căci prin cercurile culturale, conferințele școlare, reuniunile didactice, congresele cooperatiste, s'a pus la cale planul activității lui sociale, economice, culturale, dezvoltându și personalitatea, dispoziția spre apostolat.

În controlul învățământului, în al cooperăției, în corpul ofiteresc de rezervă, în ierarhia politică, corpul didactic a ridicat cele mai înalte trepte, pentru că școale unde și-a încercat puterile, și le-a oțelit, unde și-a scos în evidență meritele, ori și le-a impus, a fost organizația sa—asociația. Un trecut glorios, asupra căruia avem datoria să meditam.

Vom isbui și pe viitor numai în măsura în care ne vom mișca ritmic disciplinat și căăuziți de acelaș ideal; vom păstra și spori prestigiul de azi, numai în măsura în care ne vom smîți mândri de misiunea noastră, modestă—dar nobilă—de învățători.

Chemăm dar, prin aceste rânduri, pe coegi la muncă, la luptă, pentru ei și pentru țară. Să se apropie de Asociație cu gândul curat, cu gândul frățesc și creștinesc. N'au ce căuta caculele mărunte, ambițiile și pretențiile politicieniste. Numai când fiecare membru ar jura în fața conștiinței sale, să pună trecerea, autoritatea lui politică în serviciul Asociației merită cinstea de-a fi membru ei cu adevărat.

Când fiecare învățător și-ar pune în cumpănă astfel

influența sa și ar stăruî chiar cu riscul de-a pierde avantajele și creditul sau politic, pentru ca prin partid să servească interesul colectivității, n'ar fi corp pe lume mai fericit ca cel didactic. Binele venit pe atâtea căi, căci atâtea puteri dăscălești sunt divizate între taberile politice, ar fi atât de salvator, încât ar șterge lacrămile pensionarilor, ale văduvelor și orfanilor rămași nepuși la cale după morțile neprevăzute ale colegilor, ar stăvili amarul și suferințele atâtor nedreptăți strigătoare de, cari sângeră corpul nostru. Am avea un tratament mai ocătărie, un saiar îndestulător și ca urmare a tuturor acestora,—cu moralul ridicat, cu entuziasmul întreg, armata formidabilă a celor 40.000 de colegi, concentrată spre școală, i-ar schimba fața, ar transforma-o la moment.

Aceasta n'ar fi o binecuvântare pentru țară? N'ar fi împlinirea unui vis?

IUBIȚI COLEGI!

Nu vă desprețuiți puterile! Închinați-le toate Asociației și puneți-vă drept țintă nobilă a vieții voastre, să faceți ca mulțumirea și îndestularea materială și morală să fie atinsă ori de toți colegii, ori de nici unul. Și atunci în loc să fiți beneficiarii împrejurărilor, dar trădătorii cauzelor de corp, veți fi creatorii unei ere nouă, a solidarității corpului nostru, corespunzătoare menirii înălțătoare—de învățători—pentru care ați subscris. Indreptarea stării de lucruri nepotrivită de azi, începeți-o făcând rânduială bună și dreaptă în propria-vă casă.

Indreptăm apelul nostru deopotrivă către prietenii și colegii vechi, și către colegii tineri, mulți elevi ai noștri și-i îndemnăm: întăriți Asociația prin numărul vostru, scrisul vostru și constituirea cercurilor culturale. Orice gând nou, orice inițiativă de iznoavă, faceți să fie cunoscută de toți prin organul Asociației, ca toți să porniască într'aceeaș direcție, mănănați de acelaș ideal.

Constituiți la prima ședință cercul în prevederi e regulamentului și a instrucțiunilor din N°. 1 a revistei „Solidaritatea”, alegând un președinte și un secretar, dintre membrii cei mai devotați. Acolo unde demoralizarea este completă, și nu se poate face nici o mișcare, prietenii sunt rugați să anunțe comitetul, pentru ca un delegat dintre membrii comitetului să i-a parte la constituirea subsecției. Rezultatul constituirii și al desbaterilor din ședință, consemnate fidel în

proces-verbal special, notându-se nominal și răivoitorii organizației, să ni se trimeată spre a se publica în rezumat, sau în extenso în revistă. Aceasta nu e o amenințare și nici o presiune. Dar de moment ce avem o revistă, în care e firesc să se oglindească pentru istoricul viitor al Asociației corpului nostru, starea de spirit a vremii noastre, și în primul rând să se înscrie numele lucrătorilor desinteresați, luptătorilor viteji pentru asociație, dece să nu se cunoască și cei ce trag îndărăt. Căci Asociația nu cere lucruri peste puterile omenești,—ci o jertfă minimală și aproape ridiculă materială (cotizația) și o bunăvoință întreagă și sinceră; o legătură solemnă că pe deasupra oricăror concepții, oricăror interese, trebuie să domine cele de membru al corpului didactic asociat într-o organizație, care se confundă cu însuși viitorul corpului și al școlii pe care o impulsionează. Și cui îi este peste putință să facă acest lucru?

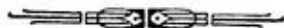
Comitetul, în dorința de a trage maximum de folos pentru scopurile sale, s'a pus de acord cu organele administrative și școlare. Vom avea libertatea să ne întrunim, vom avea asigurate strângerea lunară a cotizațiilor, vom avea o bancă pentru tot județul, cu conducători liberi aleși de corpul didactic.

Colegii au cuvântul, dar nu al vorbeii trecătoare, vapo-roase, dar al faptei care nu se pierde, nu moare în vânt. Aceste fapte le așteptăm încrezători ca rezultat imediat al chemării noastre!

Președinte, Gh. N. Gâscă

Membri:

{	P. Sfeclă
	C. Brin
	V. Ciubotaru
	Gh. Lupașcu
	I. I. Sacara

EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT.

Educația națională prin școală.

(urmare).

Educația națională se schițează în familie și în școala primară dar se desăvârșește în școala secundară și în școlile superioare sau de specialitate.

Prin lecții de istorie, geografie, instrucție civică, bine făcute de profesori pregătiți în arta didactică, care trebuie să simtă și să se pătrundă ei înșiși de adevărul cunoștințelor ce predă,—prin diferitele asociații de clasă făcute cu copiii ca un exercițiu civic necesar pentru viața de cetățeni de mai târziu, prin serbările naționale ocazionale cărora trebuie să li se acorde toată atenția, prin excursiile școlare în natură sau în instituții publice (muzee, grădini zoologice sau botanice, expoziții etc.) elevul înțelege treptat, treptat, ce este natura și societatea, înțelege care este poporul și țara din care face parte și pe care este dator mai târziu s'o apere cu prețul vieții.

Și pentru că în țara noastră, cei mai mulți cetățeni se mărginesc la clasele primare, aici trebuie să-și îndrepte conducătorii toată atenția și bunăvoința, aici se cere învățători nu numai bine pregătiți, dar cu mult entuziasm și cu multă simțire românească învățători cari să nu se mulțumească numai cu predarea rece de cunoștințe, să nu se mulțumească numai ca să facă cunoscută elevilor țara și națiunea din care fac parte, ci să trezească în sufletul lor sentimentul puternic al iubirii de patrie, un patriotism înăit, superior, nu șovinismul îngust care duce la ură și distrugere între popoare. Pentru a caespunde atât scopului de mai sus cât și principiului pedagogic ca toate cunoștințele predate să pornească dela apropiat la depărtat și să prezinte caracterul unității, este necesar ca toate lecțiile să fie făcute în strânsă legătură cu istoria și geografia patriei. În orice caz istoria și geografia celorlalte popoare să se facă în legătură cu cea națională. Ar trebui însă totodată să ținem seamă de adevărul istoric să nu exagerăm însemnătatea unor evenimente pentru că sunt din viața poporului nostru, ca să nu devenim prea mândri, prea îngâmfați.

Ar trebui apoi ca învățătorii și profesorii să se convingă că nu orice învățământ este educativ, că scopul învățământului nu este numai cel material adică înzestrarea cu cât mai multe cunoștințe, fie ele chiar din istoria și geografia patriei.

Comunicarea de cunoștințe reci, aride, noțiuni abstracte și greu de înțeles pentru mintea neformată a copiilor care n'au încă noțiuni clare despre lucruri, nu face decât să mecanizeze memoria și duce la un verbalism sec. Ele trebuie însuflețite, povestite cu multă convingere, cu multă căldură și simțire pentru ca să impresioneze imaginația repro-

ductivă a elevilor și să trezească în sufletul lor odată cu noile cunoștințe și sentimentul puternic al iubirii de neam și de țară. Învățătorul și profesorul de istorie e dator ca să povestească astfel încât să dea viață figurilor eroice din istoria neamului, pentruca ele să se fixeze pentru totdeauna în memoria micilor școlari, cetățenii de mâine, care vor lua parte la trebile țării.

Mi-aduc aminte și acum de unele lecții de istorie făcute în clasele primare—bunăoară luptele lui Mihai Viteazu cu Turcii—când întreaga clasă ascultam—cu atâta încordare și ne bucuram de izbânzile acestui mare erou pe care ni-l închipuiam în miaginatia noastră ca pe „un arhangel trimis din cer ca să mântuiască creștinătatea” cum spune și N. Bălcescu¹⁾

Tot asemenea și la lecțiile de geografie. Dacă ne vom mărgine numai la hărților murale, sau la desenarea lor pe tablă și la înșirarea de munți, ape, localități etc. n'am făcut prea mult. Trebuie să arătăm copiilor frumusețile munților sau câmpiilor acelei provincii, fertilitatea și bogăția solului ei, să arătăm legătura între bogății și reliefă, apele, clima țării, importanța lor pentru agricultură, comerț industrie. Incepând cu locurile cele mai cunoscute lor—împrejurimile casei sau comunei, provincia, țara—în care și—au petrecut copilăria și deci le-au devenit scumpe și sfârșind cu locurile frumoase și bogate ale țării întregi, trebuie să-i facem pe copii să înțeleagă că ee alcătuiesc patria care înseamnă un cuvânt tot așa de scump și de sfânt ca și cuvântul mamă. Să nu uităm a le aminte—nu numai în cursul lecțiilor dar și în diferite ocazii—de luptele date de strămoșii noștri pentru păstrarea acestei patrii pe care ne-a lăsat—o nouă și datoria noastră de-a o înfrumuseța de-a o face să prospereze lăsând-o astfel urmașilor noștri, să le amintim că popoarele fără patrie rătăcesc din loc în loc și se bucură numai de disprețul celorlalte națiuni. În afară de lecțiile de geografie și istorie, educația națională se completează în școală prin lecții de morală și instrucție civică, prin sfaturi și exemple concrete alcătuindu-se astfel virtuțile necesare oricăror cetățeni conștienți: solidaritatea, iubirea de libertate, toleranța și ospitalitatea pentru toți aceia cari cu gând bun și curat se apropie de dânsii.

¹⁾ „Istoria Românilor sub Mihai Viteazul”.

Să deprindem astfel pe micii școlari, viitorii cetățeni de mâine, să învețe a-și iubi statul care le pune la dispoziție mijloace de trai, le asigură viața și averea, îi ajută să-și câștige fiecare prin muncă cinstită cele necesare și stima celorlalți cetățeni. Să formăm prin școală oameni liberi, caractere ferme cu înclinațiuni către tot ce e moral și frumos, activi și întreprinzători, conduși nu numai de instinctul imitației—să nu imităm numai ceea ce vedem la alte popoare pentru că prezintă caracterul modei sau al noutății—ci și de dorința de-a aduce fiecare ceva original, o contribuție proprie, pentru ca astfel cultura noastră, artele și virtuțile noastre să păstreze caracterul național.

Dar pentru ca școala să ducă la astfel de rezultate, ea trebuie să fie deservită de oameni luminați, cu vederi largi, bine pregătiți, înce privește arta didactică, bine selecționați, retribuiți bine, pentru ca astfel să se simtă asigurați de nevoile vieții zilnice, să nu se împovăreze cu multe ore plătite prost, să citească mereu complectând și reîmprospătând materia și ambiționând să devină cât mai buni dascăli. Aceasta însă este o politică de stat și ea depinde de conștiința și patriotismul conducătorilor.

Gh. Stănescu.

Educația socială în școala activă.

După principiile sale, școala activă respecta spontaneitatea și nu impune din afară o morală. Școala activă creiază un mediu social propriu pentru experiențele directe ale elevilor. Iar acel mediu social se creiază prin lucrul manual în colaborare cu alții.

Kerschensteiner propune ca școala să se transforme în atelier, unde lucrului manual să i se dea o organizare socială, în care să se aplice cooperarea muncii și să se cultive virtuțile civice. Prin lucrul manual nu se urmărește munca sau profesiunea în sine, ci se consideră ca mijloace pentru educația socială, pe care o dă munca în comun.

Prin munca în comun se stabilesc raporturi sociale între micii lucrători și se cultivă astfel în chip practic o

etcă profesională și în același timp se cultivă raportul cu natura lucrurilor în acțiune.

Aici se poate vedea că educația socială crează iubirea de ordine, care nu poate fi interzisă de cât pe supunere. În acest atelier—școală, care simbolizează sau rezumă viața socială, se urmărește combaterea tuturor defectelor vieții sociale: lipsa de sinceritate, minciuna socială, indisciplința, cari sunt luate drept criterii morale și virtuți în societatea de azi, în luga după profituri materiale. Deasemenea, în acest atelier—model, se vor depinde mica lucrători cu punctualitatea și se va învăța în chip practic ce este un contract, care nu poate fi înlocuit cu promisiuni neținute, atât de obșnute, dar și atât de dăunătoare în viața profesională. Cu această ocazie se fac cunoscute pericolele fiecărei profesii și se cultivă educația responsabilității politice. Tot munca din atelier va fi considerată ca un act de conștiință și astfel se va căuta să se perfecționeze viața sufletească internă, punându-se în lumină legătura intimă dintre muncă și personalitate.

O astfel de educație relevă un principiu moral al muncii, așa după cum a fost conceput de Socrate: munca trebuie să fie considerată ca o onoare socială, iar nu o esclavie. Pornind de la acest principiu, se poate formula noțiunea de cetățean, de om social, care prin muncă contribuie la cadrul Statului și care și-a și servească interesele subordonate neîntinse, între morala practică și drepturile sociale se stabilește o concurență.

Un alt mijloc ar fi faptul de actualitate. Nu se pierde nici o ocazie din viața socială să nu se pună în lumină organizarea și funcțiunile sociale, începând cu cele mai elementare: comuna, poliția, administrația, asistența publică, pensiunile economice. Se apucă, de exemplu, o casă. Câte probleme nu se pot lămurii în jurul acestui accident? Ce este instituția pompierilor și roata de social? Ce este o societate de asigurare și folosul pe care dintr-o parte pentru muncă și viața sa. Ce este proprietatea și vecinul. Datorile noastre față de strămoși. Nici mai putem face educație socială în cursurile cu ocazia vizitării unei arie sau orfelan. A totuși mijloc de educație socială ar fi organizarea școlilor cetățenești.

Aceste școli își au originea în America, de unde au trecut în Anglia, Franța, Germania și Europa în general. În aplicarea sistemului de autoritate și în a. Acest sistem de

autonomie școlară se opune sistemului de absolutism și autoritarism al școalelor din evul mediu și tinde să cultive în școlari responsabilitatea socială. Sistemul însă nu dă rezultate decât în societățile culte, acolo unde școlarii din familie au deja o oarecare educație socială. Sistemul școlar întemeiat pe autonomie cade în anarhism și bolșevism în școlile lipsite cu desăvârșire de elemente cu oarecare educație socială. Astfel, autonomia se prezintă ca un pericol social.

Și acest sistem trebuie aplicat cu multă precauție. El se aplică cu intenția de a cultiva constituționalismul și viața de Stat liberă. Profesorul încredințează anumite servicii de încredere elevilor, ca de timpuriu să se deprindă cu răspunderea civică.

Sistemul școlar de până acum este aristocratic, pe când sistemul american, este un sistem democratic. Școlarii aleg un corp legislativ, o autoritate juridică sub președinția profesorului, care judecă și discută conflictele vieții școlare.

Școala devine un „stat școlar”; cu acest sistem se caută a se combate mai întâiu inconștiența cetățenească, din care cauză cetățenii se lasă înșelați de către politicieni și se combat în același timp îndefinența față de politică: două scăderi ale vieții sociale. În chipul acesta, școala pregătește pe elev pentru viața socială și tot școala face educație tuturor energiilor vii prin aducerea în viață a instinctelor sociale ale copilului și a tendințelor lui politice. Cum însă aceste tendințe se manifestă mai întâiu în chip anarhic; prin asocieri de bande, prin desvoitarea vagabondajului (derbedeilor)—elemente contrare ordinii sociale,—se cere în mod imperios ca școala să canalizeze aceste energii în folosul vieții sociale, prin imprimarea unei direcții, pentru ca instinctele să se manifeste către o profesiune socială.

Se pot sduce mai multe obiecțiuni acestui sistem, însă cea mai serioasă obiecțiune este faptul că prin autonomie se micșorează autoritatea educaturului. Dar cine nu știe ca această autoritate se menține greu, mai ales într'un mediu școlar anarhic.

Folosul cel mai de seamă al Societății școlare întemeiate pe cooperatie este împrăștierea atmosferei despotice a școalei de azi, în care educația se face prin supunere de scavi, și unde se ordonă despotice. Supunerea voluntară, de sine înțeleasă, neimpusă de autocrația conducătorilor este cea mai folositoare, Disciplina necesară în formarea perso-

nalității nu trebuie să se transforme într-o tiranie, căci aceasta formează sclavi, nu oameni. „Libertatea este fiica autorității bine înțeleasă” (Durkheim). Iar concluzia la care ajunge Förster este: „În loc de a guverna contra copilului, să guvernăm cu el”, făcând apel la elementele superioare ale ființei lui. El apelează la consimțământul elevilor, la puterea lor de a-l înțelege. După Förster, grija cea mai mare a educatorului este ca personalitatea spirituală să-și dea consimțământul. Supunerea copilului să fie considerată ca o onoare, nu ca un jug.

În felul acesta s’ar putea înstitui justiția școlară, tribunalele de copii, sub conducerea educatorului, prin alegerea de judecători dintre copii, justiția de sine democratică, înlocuind pedagogia penală autocratică a educatorului despot.

Scopul acestor tribunale școlare de justiție ar fi să înlăture minciuna, ipocrizia, prefacerea, aducând cu sine sinceritatea, adevărul, încrederea și ca urmare—iubirea către educatori, autorități și legi.

Educația socială s’ar mai putea face prin organizarea pe lângă școli și sub conducerea educatorului, cluburilor absolvenților, cari continuă să ducă o viață socială și asociație.

Englezii numesc asemenea societăți „boysclubs”.

Aceste Cluburi ar împuțina bandele de copii, cari hoinăresc pe străzi, amenințând ordinea publică. S’ar mai micșura prin aceste Cluburi numărul tinerilor, cari frecventează localurile publice pentru a-și cultiva instinctul jocului de hazard—care dă naștere la atâtea viți.

În felul expus, școala de azi i s’ar creia un suflet nou—sufletul creator de valori reale și multiple, necesare unei vieți social—culturale, intensiv diferențiate. Un suflet care să corespundă necesităților reale ale timpului.

În felul expus numai școala de azi și-ar justifica rostul ei: să înțieze, să pregătească pe tinerii de azi, ca să priceapă noua lume și să fie cât mai adaptați ei.

Așa s’ar putea cultiva solidaritatea atât de mult dorită în societatea noastră, iar școala trebuie să se conformeze în mare ei directive cu spiritul și tendințele vremii pentru ca să creieze cu adevărat pe omul de mâine.

Vasile Longhinescu.

Iași. 8—II. 1927.

Centenarul lui Pestalozzi.

În toată lumea civilizată s'a comemorat cu duioşie împlinirea a 100 de ani dela moartea lui Pestalozzi, unul din cei mai mari vişători şi binefăcători ai omenirii.

În spaţiul restrâns al revistei noastre facem loc unui articol al reprodus din Rev. g-lă a învăţământului, ca unul care uneşte expunerea biografică cu caracterizările necesare.

Pestalozzi, model al educatorului în omenire.

Se împlinesc o sută de ani decând a încetat de a bate inima cea mai bună, cea mai miloasă, cea mai răbdătoare şi cea mai iubită de aproapele său, inima lui Pestalozzi. Cine zice „Pestalozzi”, zice „Umanitate”.

Ultimul dascăl dela Neuhof, Stans, Burgdorf şi Vverdon, acela, a cărui deviză în viaţă a fost: „Totul pentru alţii, nimic pentru sine”, acela, care a murit sărac, trădat ca şi Isus, tocmai de discipolii săi, apare azi omenirii ca cea mai luminoasă figură din Istoria Pedagogiei, şi doar aceasta este o galerie destul de bogată în figurile măreţe, cari şi-au jertfit viaţa pentru a salva din gharele ignoranţei pe om. Copil fără tată, Pestalozzi a avut în mama, care l-a crescut cu duioşie, exemplu de rolul, de menirea sfântă a mamei. La anii copilăriei s'a gândit el, probabil, la anii când ea îi dădea primele învăţături scriind «Cum îşi învaţă Ghertruda copiii». Ce monument mai măreţ putea el ridica memoriei unei mame, ce omagiu putea aduce femeii în genere, decât această operă, în care i se atribue femeii rolul cel mai sublim, rolul de educatoare a copiilor ei?

De tânăr, sufletul său fu frământat de problemele pedagogice; de tânăr, soarta semenilor săi l-a preocupat mai mult decât propria sa soartă. Avea numai 20 de ani, când visa să poată tipări şi răspândi în popor foi volante, pline de sfaturi bune «despre creşterea copiilor».

Copiii!.. Asupra lor s'au îndreptat pururi privirile lui duioase, asupra lor mai ales s'a revărsat plinul de iubire şi de milă al inimii marelui pedagog. Pe mica lui moşioară, pe care a botezat-o el «Curtea Nouă», ajutat de o soţie, care l-a iubit, l-a înţeles, l-a ajutat în încercările lui, Pestalozzi, adânc tulburat de mizeria materială şi morală a poporului, în

deosebi îngrijorat de viitorul copiilor acestui popor, se decide să încerce a îndruma pe calea bună un număr de mici oropsiți ai soartei. Au luat deci în casa lor, mai bine zis, au cules de pe drumuri câți-va mici vagabonzi, cărora nu le-au fost numai învățători, ci *tată și mamă*. Deși botezată școala *Armenschule*, adică «școală pentru săraci», totuși, copiii chemați aci se puteau socoti cei mai bogați; în adevăr, «Curtea Nouă» acum avea ascuns în sânul său o comoară fără pereche, gemmele cele mai de preț, a căror scânteere se revărsa asupra micuților: vreau să numesc comoara de bunătate din sufletul lui Pestalozzi.

Marele pedagog și soția sa, entuziasmați de rolul lor de a curăța acele mici diamante omenеști de zgura ignoranței și a relei creșteri, neajutați de nimeni, fără alt sprijin și venit decât produsul micii lor gospodării, uitau greutatea existenței lor proprii, sacrificând toată forța lor morală, fizică și intelectuală pentru a netezi drumul existenței a toara.

Dar viața e viață, cerințele ei sunt inexorabile. Veni ziua, când cei doi soți auziră bătând la ușa umilei lor gospodării mâna mizeriei. Și atunci, în fața pumnilor ei amenințatori, ei, mai strâns uniți ca până atunci, luară hotărîrea eroică de a lupta dârz înaintea, de a înfrunta orice nevoie, de a se supune oricărei privațiuni, spre a-și salva singurul lucru de preț: *idealul lor educativ*, școala lor de săraci.

«Dacă greutatea ar fi și mai mari și restul puterilor mele încă mai slabe decât sunt, tot n'aș înceta până la ultima suflare «să lupt pentru realizarea visului, pe care îl urmăresc», zice acest apostol al răbdării și al celei mai desavârșite jertfiri de sine pentru aproapele. Totuși, într-o luptă atât de inegală, forțele lui, cu toată desperata încordare, fură biruite. Mai sărac decât săracii lui, Pestalozzi se văzu, cu durere, nevoit să se despartă de ei; greutatea materiale, cărora nu le mai putea face față, îl siliră să închidă școala.

Nemai putând practica educația, marele pedagog începe să-și scrie teoriile sale educative. Opera sa «*Die Abendstunde eines Einsiedlers*» ¹⁾ este închinată educației poporului. Din sihăstria lui, privirile sale n'au încetat de a cerceta poporul; continuu preocupat de îmbunătățirea soartei celor umii, a celor desmoșteniți. Dar cum preocuparea lui de totdeauna a fost mai mult «cei mici», cum problema educației copiilor formează nucleul tuturor intereselor sale, începe Pestalozzi

¹⁾ Ora de seară a unui pustnic.

să cioplească, cu dragoste, pietrele celui mai impunător monument pedagogic; în adevăr la 1781 el scrie «*Leonard și Ghertruda*» iar la 1801 «*Cum își învață Ghertruda Copiii*». Dacă în prima operă, sub forma unei povestiri scrise în spiritul și graiul poporului, Pestalozzi ne înfățișează viața omului din popor, el nu uită să accentueze rolul mamei, rol, pe care ni-l pune într-o lumină vie în a doua lucrare. Principiul lui este că nimeni nu poate mai bine ca mama, fiind alături de copil dela nașterea lui, nimeni, zic nu poate da o îndrumare mai bună mlădițelor umane. Pe iubirea dintre mamă și copil, pe încrederea copilului în mamă, își întemeiază mărele educator visul lui de educație a indivizilor întâiu, a maselor apoi.

La 1798, Cantonul Bas-Unterwald fu devastat în timpul unei revoluții. Sute de copii orfani, fără nici un adăpost, fără nici un căpătâiu rătăceau pe străzi, asemeni unor bieți câini fără de stăpâni. Guvernul, îngrozit de perspectiva unei generații de derbedei, îi adună de pe drumuri, adăpostindu-i într-o fostă mănăstire. Și începură «cei mari» a se gândi, cui să încredințeze acea turmă de adunătură? Cine era omul, căruia să nu-i repugne acea sarcină mai mult decât grea, de a pivi relele apucătur contractate în timpul vagabondajului din sufletele sărmanilor orfani, și apoi, de a forma din acei nenorociți oameni? Căci nu era vorba aici de un simplu dascăl; ci trebuia cineva ca să lucreze cu inima. Se găsea omul acela supranobil? Da. Era modestul pustnic dela «Curtea nouă», era singurul, căruia rolul de tată a optzeci de copii nu-i inspira groază, ci îi aducea fericire. Și iată-l pe Pestalozzi instalat la Stans, conducător al orfelinatului. Aci avu el prilejul să transforme educația în adevărată artă. Inima lui cea bună, mai mult chiar decât spiritul lui cel inventiv, îi sugera metode de educație, pe cât de practice, pe atât de plăcute. Și cât era el de fericit de binele, pe care îl răspândea în jurul lui! Cu ce satisfacție exclama: «*Tot binele trupesc și sufleteșc, de care se bucură acești copii, dela mine pornește*». Nu e o lipsă de modestie, e strigătul de fericire al grădinarului, care după sfortări și sacrificii de fiecare clipă, vede în sfârșit măcieșul sălbatic schimbat într'un trandafir învolt, parfumat.

Dar acest minunat grădinar fu din nou scos din sera sa. Orfelinatul se prefăcu în spital; copiii, abia după vreun an de internat, fură trimiși pe la rude. Iată-l pe Pestalozzi din nou lipsit de familia scumpă lui, familia școlărească. După

multe peripeții, își luă tovarăș pe învățătorul *Krusi*, cu care înființă la *Bertoud* o școală particulară. Era scris în cartea destinului ca Pestalozzi să nu poată trăi, să nu poată respira decât în atmosferă de școală. La *Bertoud* sufletul lui cel bun, înfrățit cu acela al școlarii săi, născocea zilnic noi atracții, educative; jocuri, cântece, plimbări. Dar tot în cartea destinului mai scria și că nu trebuia să stea -mult la un loc. Legăturile sufletești dintre școlarii lui și dânsul, abia înfiripate, erau sfâșiate «de interese superioare». Și așa, iată-l pe Pestalozzi din nou mutându-se din cuibul abia clădit, ca o rândunică necăjită, pe cari oameni haini o alungă de sub streșina lor, stricându-i cuibul abia durat cu atâta trudă. Numai sufletul lui știa câtă amărăciune îi cășunau mutări aceastea, tocmai când îl era lumea mai dragă. Dar cu resemnarea de adevărat apostol pornea la drum, să semene sămânța sănătoasă a educației în alt ogor nedestelenit încă.

Iată-l din nou la drum, urmat de credincioasa lui soție care i-a fost și cel mai destoinic ucenic; iată-l sălășluit de rândul acesta la *Yverdun*, pe malurile minunatului lac *Neuchâtel*. Fiacăra menirii sale apostolice pâlăia mereu vie în pieptul lui Pestalozzi. La *Yverdun* întemeie un institut de băieți și fete; mai ales tinerii ce se destinau carierii pedagogice se adunară în jurul marelui pedagog, pentru a primi «lumină din lumină».

Chiar principii, dornici de o bună îndrumare pentru viață nu se rușinară să asculte cuvântul acestui nou învățător. Ca odinioara *Messia* de pe malurile lacului *Tiberiadei*, semăna acum Pestalozzi de pe malurile *Neuchâtel-ului* cuvântul său roditor. Filozofi mari ca *Fichte* îi aduseră laudele lor, regi și împărați îi aduseră daruri, ca odinioară magii în umila peșteră din *Betleem*.

O lovitură crudă surprinse pe Pestalozzi în plină glorie. Tovarășa lui de viață, de necazuri și de muncă, soția lui, incomparabila lui soție, muri. Singur, marele pedagog, nefiind destul de îndemânatec să conducă un institut prea populat, se retrase. Ultima sa operă, pe care cu drept cuvânt o intitula «*Cântecul lebedei*», este fructul sihăstriei, la care se reîntoarse, după ce-și pierdu soția. La «*Curtea Nouă*», primul lor cuib, își adăpostii Pestalozzi ultimii ani ai vieții, pe care îi pusese tot în slujba omenirii. Căci opera sa din urmă, *Cântecul lebedei*, este o comunicare, un testament

pedagogic, în care sunt expuse toate principiile lui, toate părerile lui despre educație.

Pe patul de moarte, ultimul său gând l-a cristalizat într-o învățătură: «Căutați-vă fericirea în cercul familiei».

Familia era pentru dânsul quintesența fericirii, rostul existenței. Mama este pârgia societății, căci ei îi revine rolul de a forma viitori cetățeni. Ța și legea lui Isus, legile pedagogice ale lui Pestalozzi sunt întemeiate pe iubire: pe iubirea dintre părinți și copii, pe iubirea dintre școlari și învățători;—iar mai târziu, pe iubirea dintre stăpâni și slugi, dintre proprietari și muncitori, sprijină el bunul mers al societății.

Și acum, când am văzut de câtă abnegație, de câtă jertfă de sine a fost capabil acest om, de atâtea ori crucificat sufletește; acum, când principiile lui au devenit legi pentru cei ce și-au făcut un apostolat din educație, când bate 'n clopotul vremii un veac dela trecerea lui în lumea celor dreți, unde, de sigur fruntea lui e încinsă cu nimbul martirilor primiți în sânul Domnului, cuvine-se să ne aducem cu pioșie aminte de acela, care a fost *lumină, bunătate, umanitate*.—Dacă greutatea vremilor de acum tinde să ne înăsprească oare cum sufletele, să ne facă mai intereseți, mai egoiști, să ne amintim de rândurile săpate pe piatra lui funebră: «*Totul pentru alții, nimic pentru sine*», să ne amintim de abnegația lui sublimă, de devotamentul lui pentru cei umili, de dragostea lui pentru aproapele. Și cu aceeaș smerenie, cu care privim chipul lui Christ, de pe care stropii de sânge izvorîți din înțepăturile chinurilor spini, n'au putut șterge bunătatea și dragostea de oameni, cu aceeaș smerenie să privim icoana blândă a marelui pedagog și să ne zicim:

«*Ecce homo!*».

Ana Niculescu-Codreanu.

Instituteare și Studentă.

PĂGINI DE IMPRESII.

In lumea rea ....

SCRISOARE URMAȘILOR

În lumea rea a tristei nepăsări nu aluneca copil sburdănit, ca să-ți cauți fericirea pe pământul acesta.

Păzește-te să nu te ademenească sarbedele plăceri de voluptate, ce par atât de dulci, dar cari lasă în urma lor în suflet și'n întreaga'ti ființă nesfârșită amărăciune.... Disprețuiește și cântecele și jocurile orgieor, disprețuiește și vorbele goale a celor nepăsători și mai ales urăște vremea perdută zădarnic cu aceste prilejuri, ce-ți strică amarnic întreaga'ti fire stricându'ti mintea.

Urăște apoi pe acei ce strâng bogatii făcând să sufere mediul social disprețuind patria, neamul, și toate idealurile noastre sfinte spre a'și satisface neconținut egoismul lor strâmt... E trista falangă a celor ce cred, că pământul l'a făcut cel de sus pentru poftele lor hrăpărete.

Dumnezeu ne-a încredințat, fie-cărui dintre noi făclia vieții spre-a aprinde la rândul nostru făclii din ce în ce mai numeroase și spre-a face ca pământul să se lumineze din ce în ce mai puternic de frumusețe și înțelepciune.

În frumusețarea țării tale, înțeleptirea și înfrățirea tuturor ce-o locuiesc, propășirea cât mai repede a neamului și patriei tale.... Avântă-te copile cu toată puterea ființei tale spre dobândirea acestor idealuri.

Gândește-te puțin cuminte, gândește-te la povestea tristă a istoriei strămoșilor tăi în trecut generații întregi a poporului nostru au suferit amar, ca să ajungem vremurile ce le trăim acum. Un popor, care-a fost sfârșit de dușmani, martirizat de barbari, prădat de oarde e lor sălbatece un popor ce-a luptat grațios, spre a'și putea păstra comoara sufletelor lor. Și ast-fel făcând de lumină românească a sufletelor noastre a putut să ajungă vremurile de astăzi.

Iar noi cei de astăzi fie cei din orașele frumoase și bogate, fie cei din căsuțele statornicite în sate tihnite, cu răzășile lor mănoase și nesupărate de nimeni, nu suntem oare datori să purtăm recunoștință fără margini aceluia, ce în lungul trecutului îndepărtat au trăit în grozavă și perpetuă suferință?

E o sfântă și mândră datorie de a răsplăti trecutul, clădind mai departe fericirea acestui neam românesc, muncind de a' face temelii cât mai puternice!

Și deci nu te împăuna prea mult că ești tin, ară puternic, că mintea ți pare deschisă pentru ori și ce avânturi, nu crede că toate aceste daruri ți-au venit spre-a strânge cât mai multe bunătăți pentru tine însuși!

Și apoi.... e atât de înșelătoare linerețea, puterea.... deș-

teptăciunea însuși. Viața trece pe nebagate de seamă. Timpul își râde grozav, când mergem în voia bestiei, ce este ascunsă în noi.

Energia ta rupe din energia naturii, acumulată în ființa ta prin legile supreme ale ei, câtă să se risipească spre-a asculta alte legi tot atât de necunoscute și'n curând vei fi bătrân, gârbov, lipsit de acea putere cu care te grozăvești acum; lipsit de agerimea minții și de mânia-ți energie. Și târât de păcerile-ți egoiste ce le urmărești fără răgaz iată-te ajuns repede către sfârșitul vieții. Vei arde și te vei sfârși ca o tristă lămpărie rău făcută, ce dă o sarbădă lumină.

Și de aceea copil zburdalnic lămurește-te bine pornind în viață, cum trebuie să porți făclia ce-ai căpătat-o de la înaltașii tăi, gândește-te mereu că tu cel de astăzi, nu vei prețui mai mult, de cât atât cât vei pregăti viața pentru acei ce vor veni.

Și de aceea nu aluneca în lumea rea a nepăsării, în lumea rău făcătoare de celor egoiști, a celor nebuni după sarbade petreceri, a jefuitorilor celor buni și muncitori. Fii alături de cei cinstiți și cari își iubesc țara și muncesc și numai fi zburdalnic.

Sunt atât de grele zilele timpurilor noastre eroice! Trebuie să părăsiți copilăria oât mai repede, spre-a deveni buni cetățeni, o voi acei cari v-ați născut în aceste timpuri!

Ragail.

PAGINI COOPERATISTE.

Pagina Cooperativele școlare.

Cooperația este o morală în acțiune, este solidaritatea care se realizează până în cele mai mici amănunte zilnice, coordonând și înlesnind legăturile economice, în care practica obișnuită nu arată decât vulgare conflicte.

Când pentru întâia dată am năzult, acum vre-o trei decenii, să punem în practică și în țara noastră, ideia cooperatistă care în apus era deja veche și i se stabilise și doc-

trina ei, se înțelege că am întâmpinat rezistență, peste care, după repetate lupte, am putut trece și, mișcarea este astăzi departe de punctul de unde a purces, dar totuși, nu-i mai puțin adevărat, că ea e încă și mai departe de punctul către care țintește să ajungă. Și cum zilnic constatăm pricinile, care țin mișcarea în loc și o abat pe căi cotite, datorî suntem cei ce le cunoaștem acele pricini, să căutăm cu toată râvna și mijloacele pentru înlăturarea lor.

Un mijloc general de stârpirea celor mai grele piedici și cele mai primejdioase, care vin chiar dinăuntrul mișcării, este educația membrilor. Prin acest mijloc, nu numai că se luminează mintea și se întărește credința în idee, înlăturând frica de necunoscut, care aduce șovăirea în credință, ci se întăresc și se dezvoltă toate puterile sufletești, ca voința și închipuirea, sau imaginația.

Nicăieri mai bine ca în chestia educației cooperatiste, nu poate fi aplicat cuvântul scripturii: „Credința ta te va mântui”.

Și noi deci avem cooperatie, dar nu avem și credința tare a cooperatoriilor în ea, tot așa cum ne lipsește în mișcare un duh al cooperatiei.

Dar aceste comori prețioase ale sufletului, nu le poate desvolta mișcarea în membrii ei, numai organizând bine întreprinderile, spre a le asigura frumoase rezultate materiale, ci sacrificând o parte din acele rezultate frumoase numite beneficii și pentru educația cooperatistă.

Cea mai desăvârșită mișcare cooperatistă din lume—cea engleză—, chiar dela început a sacrificat o parte din venituri, pentru educație și din această pricină, a isbulit.

Ca și celelalte mișcări,—între cari și a noastră, ea a pășit pe drumul arătat acum 83 de ani de pionerii englezi, este adevărat, dar mai este încă lungă cale de străbătut.

Educația urmărind pe om, dinainte de naștere și până la capătul vieții, trebuie să i pună înainte învățătura cooperatiei, în toate fazele vieții lui. Deci trebuie lucrul început din copilărie, odată cu învățământul elementar și urmat mai departe în toate gradele de învățământ. Și dacă urmărim desăvârșita isbândă,—și trebuie să o urmărim,—apoi acest învățământ trebuie să fie nu numai teoretic, dar și practic. Nici îngrnerul, nici contabilul, nici negustorul, nu pot căpăta desăvârșirea, decât dobândind și partea practică a pregătirii.

Este adevărat că în unele țări, s'a introdus între obiectele de învățământ și cooperația, dar unde cuminența a.

a pătruns cu un coas mai înainte, acolo a început și partea practică, adică au început să funcționeze și cooperative școlare, formate din populația fiecărei școli, cu elevii ceva mai înaintați în școlăle primare sub diriguirea învățătorilor și sprijinul autorităților școlare, iar în școlăle secundare și superioare, cu toți elevii și profesorii.

Este de observat că în școlăle unde funcționează cooperative, câștigă însăși învățământul și școlă.

Țara în care au luat cea mai mare dezvoltare cooperativele școlare, mai des în școlăle primare, este Franța, căci începuturile datează de peste o jumătate de veac, sub diferite forme: mutuale, și cooperative.

Cooperativele școlare franceze au îmbrățișat terenuri felurite: unele s'au constituit în scop pur școlar, altele au instalat cinematograf post de radiofonie, etc., altele au îmbrățișat scopuri economice, cum sunt cele forestiere, etc.

Numărul cooperativelor școlare din Franța, trece de 2.000 numai în școlăle primare și au început să se întindă și în celelalte școlă.

Demn de amintit este exemplul dat de Cehoslovacia, unde în Academia politehnică dela Podebrady, studenții în număr de peste 400, s'au constituit în trei cooperative școlare, împreună cu profesorii, una de consum, una de credit și una culturală, care scoate și un jurnal.

În Varșovia, cooperativa studenților, are peste o mie de membri, procură studenților locuinți și are și restaurante.

În Italia, încă funcționează numeroase cooperative școlare, ajutând la facerea bibliotecilor școlare, excurs. etc.

În România s'au făcut încercări de cooperative școlare, încă de acum două decenii, fiind încurajate și îndrumate de marele Ibarct. Cele dintâi s'au făcut în scop de cumpărare de cărți. Ministrul școlălor de atunci, Haret, le dă chiar instrucțiuni de modul cum să se organizeze printr'o circulară din Septembrie 1908.

De câțiva ani, mișcarea a început din nou, inițiativa pornind tot de jos, și fiind sprijinită de organul Central al cooperativelor, care le procură și statute și le dă îndrumări. De astă dată sunt așezate mai mult pe bazele lor adevărate, care sunt cele economice

Prima cooperativă este cea înființată acum doi ani în

satul Porcești din jud. Sibiu, din inițiativa unui tânăr și înimos învățător.

Ar fi de dorit ca ministrul școalelor, să reia firul activității dela 1908, ducându-l mai departe, spre folosul coope-rației, al școalei și al țării.

(Din ziarul „Universul”).

T. C. Ionescu-Pășcani

PEDAGOGIA EXPERIMENTALĂ *)

Studiul individualității copilului.

Metoda testelor.

Până nu de multă vreme, singurul mijloc de cunoaștere și de selecție a școlarilor era metoda notărilor și a examenelor. S'a văzut însă că acest mijloc nu e suficient pentru a cunoaște aptitudinile elevului și evoluția individualității lui în viitor. Practica vieții a arătat că nu totdeauna rezultatele examenelor sunt adevărate. Elevi notați rău în clasă sau la examene au dat dovadă în societate de multă capacitate, pe când alții notați bine au lăsat mult de dorit când au avut de îndeplinit mai târziu, rolul lor în societate. Au fost unii învățați cari au crezut însă că pe baza unor examene mai științifice cu metode mai perfecte, putem cunoaște caracterul oamenilor până în amănunte. S'au imaginat diferite procedee pentru cunoașterea sufletului indivizilor, cele mai multe incomplete, unilaterale, pentru că se adresau numai uneia sau câtorva funcțiuni sufletești și nu sufletului întreg.

Aceste metode care constau în cunoașterea sufletului individual prin rezolvirea de probleme, copierea de teste, răspunsuri la întrebări etc. poartă numele de metoda testelor.

Dintre acestea vom remarca câteva din cele mai importante.

1) Se dă elevului de copiat un text de mai multe rânduri din care se șterg anumite litere (r, s, n etc.) acestea este metoda imaginată de Bourdou.

2) Se dă de copiat un text din care lipsesc unele vorbe și se cere elevilor să completeze cuvinte care lipsesc: me-

*) Din eroare articolul n'a fost inserat la rubrica respectiva.

toda imaginată de psihologul german Ebbinghaus. Avem apoi metoda ca din trei cuvinte date elevul să construiască o propozițiune sau metoda complectării unui tablou neterminat, toate unilaterale.

3) O altă metodă mai științifică, deși își are și ea lipsurile ei, este cea a lui Binet și Simon intitulată „scara metrică Binet-Simon”.

Aceștia au pornit dela ideea de-a izola elevii întârziați de elevii normal dezvoltăți. Pentru a-i putea clasa după gradul lor de inteligență, Binet a pus pe elevi să răspundă la anumite teste, imaginate conform cu vârsta cronologică și a ajuns astfel să determine vârsta psihologică în raport cu vârsta cronologică prin renumita scară metrică întrebuințată și astăzi în școli și experimentată și la școala noastră de aplicație.

Citez câteva concluzii:

„La trei luni: copilul să știe să privească „un ou: „să distingă alimentele la 7 ani: să arate lipsurile dintr-o figură. Să-și în numere degetele să copieze o fraza scrisă. Să deseneze un romb. Să repete cinci cifre. Să descrie un tablou. Să numere 13 bani. Să spună 4 feluri de monede”.

Binet și-a experimentat scara sa metrică la școlile primare din Paris și ea nu se prea potrivește la școlile din orașele noastre și nu se potrivește aproape de loc—chiar după experiențele noastre proprii făcute acum 2 ani în orașul Focșani și jud. Putna—la școlile primare dela țară. Ne-ar trebui una proprie a poporului nostru care iarăși diferă cea dela oraș de cea dela școlile primare dela țară. Această metodă deși are multe calități are și lipsuri pe cari le recunoaște însăși Binet. În primul rând metodă testelor se bazează întâi pe atenție care diferă la copil dela un minut la altul și depinde de mai multe condiții. Să ne închipim de pildă că în timpul unui astfel de examen, un elev are o ușoară durere fizică sau o supărare morală, atenția lui va fi aceeași? S’au imaginat alte metode mai perfecte, dar mai complicate decât cea a lui Binet și Simon, toate însă suferă obiecțiuni critice dintre care cea mai importantă este aceea a superficialității. Prin această metodă—a testelor—facem un studiu provocat; nu studiem pe copil în mediul lui natural, în activitatea sa normal manifestată în joc, în familie în școală. Ci îl izolăm, îl cercetăm, îl sugestionăm, nu ținem seamă de condițiile de trai în familie, de starea fizică, hereditate,

starea morală, ci vrem să cunoaştem întregul suflet al unui copil după inteligenţa lui. Metoda testelor a dat bune roade în selecţia copiilor anormali dintre cei normali. Ea se poate aplica cu folos chiar în viaţa socială — în America bunăoară se întrebunţează chiar în armată — dar nu e suficientă pentru studiul individualităţii.

Metoda cea mai bună — care dacă s'ar aplica cu seriozitate şi obiectivitate, credem ca ar da rezultate admirabile nu numai în şcolile primare dar chiar în cele secundare şi chiar în societate — este aşa numita „metoda fişelor” sau a foilor de observare a individualităţii.

Institutul Pedagogic Român, — înfiinţat de curând, — sub conducerea unui eminent pedagog şi profesor universitar, a alcătuit o astfel de „foaie de observare” după cei mai buni pedagogi, dată Şcolilor de Aplicaţie din ţară spre experimentare.

Pentru că o socotim bună şi pentru şcolile primare vom publica întrebările cuprinse, acolo cu adnotaţii în revista noastră.

Foaia cuprinde două părţi distincte: Prima parte, cuprinde întrebări referitoare la starea civilă, referinţe sociale şi însuşirile fizice ale copilului iar partea doua se referă la însuşirile sufleteşti şi la o caracterizare generală a individualităţii copilului.

Despre modul de procedare şi de notare în foaie, vom vorbi în numerele viitoare.

Gh. Stănescu

CRONICĂ:

Activitate culturală — naţională la Soroca.

În ca tate de cronici fidele, dăm mai jos toate manifestările artistice şi culturale, care n'au fost înregistrate în revista noastră în numerele anterioare.

24 Ianuarie la Soroca*).

Ziua de 24 Ianuarie, a fost sărbătorită cu deosebită solemnitate în oraşul lui Ştefan.

*) Cronica aceasta din cauza aglomerării materiei n'a început în numărul trecut.

Încă din seara zilei de 22/I., apropierea sărbătorii naționale începea să se simtă... Astfel Societatea culturală „Zorile” de sub președenția D-lui prof. Gh. Stănescu, în ședința ordinară de Sâmbătă seară, a trăit o clipă bucuria comună, când doi elevi au ținut cuvântări ocazionale, s'au recitat poezii și cântece patriotice, iar la urma s'a terminat cu hora unirii într'un entuziasm de nedescris.

În dimineața zilei de 24 Ianuarie, tricolorul fiutură dealungul străzilor bătrânului oraș. Armata, școlile și un imens public se îndreptă spre biserică Sobor... Imaginile eroilor sacrificați de alungul secolelor pentru realizarea celui mai deosebit ideal național „unirea”, trăiau vii în sufletul tuturor. Nici odată ca în această zi, cugetele nu s'au îndreptat mai mult spre acele zile cu cer tulbur, când durerea unui popor era înădușită de o soartă amară, dar și la acele zile dela 1859 și 1918 când s'au făcut cele două uniri.

Astăzi Soroca, trăește a opta aniversare a nașterii sale la o nouă viață.

Evenimentele mărețe dela 1859 ea și cele dela 1918, astăzi au fost evorate în plina lor măreție, prin cuvântările pline de suflet ce s'au rostit cu această ocazie.

După Te-Deum, părintele Bjola, exprimă în cuvinte pornite din suflet, bucuria pe care o trăește generația noastră când e învrednicită a sărbători ziua de 24 Ianuarie.

D-l Lt. Colonel Vasiliu, aduce elegii armatei române, care a dat dovadă de un eroism neîntrecut și își exprimă încrederea într'un viitor tot atât de eroic încheind prin a ura grabnică însănătoșire M. S. Regele.

În „Piața Unirii”, lângă statuia generalului Poetaș, a luat cuvântul D-l Gh. Stănescu în fața notabililor orașului, elevilor și soldaților în mare număr... Cu talentul D-sa e în arta de a vorbi, oratorul ne înfățișează icoana vie a unui trecut de glorie și suferinți prin care a trecut poporul românesc. Arată lupta generației eroice dela 1859 pentru unire schițând figurile marior noștri bărbați de atunci. Amintește de evenimentele din 1918, „dică unirea Basarabiei, Bucovinei și Ardealului cu patria mamă. D-sa termină făcând un călduros apel către toți cei ce simt românește să-și dea mâna și să lupte pentru unificarea sufletească.

la cuvântul apoi D-l M. Gârnițeanu, directorul Liceului Xenopol, care vorbește despre câteva înscrisuri descoperite în Basarabia ce vor revoluționa în istorie.

După masă la ora 3, a avut loc în sala Ateneului popular o serbare la care au luat parte toate școlile secundare din localitate. A vorbit d-s El. Stratilescu, directoarea liceului de fete.

Cuvântarea D-rei d-r Eleonora Stratilescu, a fost viu aplăudată. Timp de trei ore a urmat desfășurarea programului compus din diferite recitări, arii și dansuri naționale, executate în comun și în parte de școlile secundare locale.

Clipele trăite cu această ocazie au fost dintre cele mai înălțătoare.

Mih. M. Ganea.

Soroca Culturală.

Activitatea culturală și de educație națională, a continuat în ultimele două luni cu o intensitate crescândă. Numărul mare de serbări, pe care anotimpul stimulator de energii și răscolilor de viață le aduce odată cu biruința luminii și căldurii asupra vremii mohorite și reci, a dat orașului nostru o înviore, un tempo accelerat, o preocupare intensivă de afirmare culturală.

Am avut o serbare a corpului didactic, trei serbări școlare, fiecare cu matinee lor — pentru publicul mic, școlăresc —, două centenare, din care unul mai răstrâns, al lui Pestalozzi, două serbări cu caracter național în jurul Unirii Basarabiei și patru matinee, dintre care trei artistice culturale și unul religios. Care oraș a putut grămădi într'un timp scurt peste 10 serbări, cu matinee restrânse școlare cu tot?

Punctul central în jurul căruia a gravitat aceste manifestări artistice, îl formează Ateneul iar muncitorii sunt membrii corpului didactic și școlile. Scena Ateneului n'a avut odihnă, iar mobilierul acestei unice tribune de manifestare publică, a ieșit ruinat din acest asalt cultural impetuos.

Să schițăm pe scurt această activitate, cu economia ce ne-o impune cadrul strâmt al revistei noastre.

1. Serbarea Cercului didactic. Cercul didactic deși de curând ieșit la viață, a lucrat inimos și a dovedit vigoare. Nu

mai amintim că banca posedă un capital de 120.000 lei și este de un prețios ajutor membrilor ei, dar în scurt timp a organizat o serbare, care a și avut loc în ziua de 12 Februarie și a cărui fond va servi în caz de boală să ajute membrilor să-și plătească suplinitorii și a organiza un club.

Serbarea a avut loc în sala de spectacol a liceului de fete „Domnița Ruxandră”.

Organizarea serbării s'a făcut de un comitet compus din d-s El. Strătilescu, directoare la liceul de fete, și D-nii I. Candiani și Gr. Sapuna profesori. Balul, care a fost punctul de atracție al serbării, a fost precedat de o serbare, cu a cărei pregătire au fost însărcinați d-nii Timoteiu Ciobanu, prof. la liceul tehnic, Solovei prof. la liceul de fete, Rîșavi și Gritic prof. șc. Normală. Au fost solori, duete și orcheastră. Sala a fost frumos împodobită și ornamentată de d-nii Ciobanu și Solovei cu desemnuri din motive egiptene.

Bufetul și tombola foarte minuoșos și îngrijit pregătite. La bufet au ostenit următoarele d-nii: d-r Budde, Vărnăv, Mașchievici, Ușoschin, Rîșavi, Tutoveanu, Ciobanu, Buruiană, Rebeja, Smolinschi, Gherșelman, și Orlandei apoi d-nii Rebeja și Burdman.

La serviciul bufetului au lucrat următoarele d-ș: Docu, Ștefanovici, Platonova, Idriceanu, Grițun, Chiroșca, Dima, Cioban și Morozenco.

La vânzarea programelor D-na Tarantiev și D-l Untrolov iar la tombolă d-nele Paleologul, Sapuna, Irofti Zaită, Hrițcu și d-l Irofti și Zaită.

Obiectele au fost numeroase și de valoare, mai ales cele date de Șc. Profesională și de Școala No. 1 de fete.

Surpriză plăcută a produs muzeul de rarități, unde sub o formă glumeață și inofensivă, dar cu destulă fineță, s'au scos în evidență prin deosebite obiecte caracteristice expuse, preferințe, înclinări și slăbiciuni cunoscute ale persoanelor notabile din oraș.

Rezultatul material a fost neașteptat de bun. În privința aceasta s'a bătut recordul.

Încasările pe capitole sunt următoarele: Biletele 16820 lei; Programe 1620 lei; Confetti, serpentine etc. 461 lei; Tombola cu licitație americană 14111 lei; Bufet 18699 lei; Excedentul cassei 139 lei; Total: 51850 lei.

Cheltuielile sunt de 16850 lei, încât câștigul netto este de lei 35000.

Se cuvine cele mai mari laude membrilor cari au muncit la această Serbare, punând cea dintâiu piatră de temelie Cercului Didactic al orașului nostru. Ea poate servi de pildă și cercurilor noastre culturale de ce poate înfăptui înțelegerea, armonia și solidaritatea efectivă.

2. Serbări școlare Școalele cari s'au produs în ultimul timp prin serbări, cu scopul de-a spori fondurile comitetelor școlare, sunt Școala Profesională și Școala Normală.

Școala Profesională face prima serbare școlară de acest fel, urmată de bal și a avut un succes neașteptat de bun. Atât comitetul școlar cât și corpul didactic al școlii, merită laude. Serbarea bine pregătită, iar tombola foarte bine.

Fondul realizat a fost de peste 60.000 lei. Este de notat că, prin bunăvoința d-lui I. Dornescu, directorul Prefecturii, care e și membru al Comitetului, biletele au fost distribuite cu ușurință.

Școala Normală „P. Major” a dat o serbare, renunțând la obicinuitul bal și organizând numai tombolă și un modest bufet în sala de cinematograf al Ateneului. Piesa „Ostașul” jucată de elevii școlii a fost bine pregătită și jucată, datorită d-lui Ștefănescu profesor la această școală. Păcat că piesa în sine e cam slabă. Apoi nenorocul a fost că tocmai în timpul serbării un accident la motor, a întrerupt lumina electrică în sală și serbarea a decurs cu insuficiență de lumină, ceea ce a îngreuiat mersul serbării.

Cu matineul școlar și cu ce-a dat serbarea, Școala a realizat un fond înrăsușel.

3. Două centenare. Împlinirea a 100 de ani dela moartea lui Pestalozzi, întruparea bunătății și idealismului—, n'a făcut vâlvă în Soroca. Este doar vorba de educație, un articol de puțină cautare în vremea noastră de preocupări rentabile. Iar dacă mai este vorba și de bunătate și idealism, apoi chestiunea devine supărătoare chiar. Bunătate și idealism... Noțiuni bune pentru speculațiile filosofice, incertive, dar nu să tulbure, ca o sfidare, vremea în care domină legile inflexibile ale necesităților practice, ale succesului cu orice preț și prin orice mijloace.

Și totuși, o comemorare pioasă și-a găsit locușorii, modest în Șc. normală din localitate, cum se și cuvenea unui Pestalozzi, cari a disprețuit mărirea deșarte. Organizatorul a fost d-l Stănescu, directorul școlii, care a și scos în evidență.

marea personalitate a acestui neîntrecut pedagog, iar corurile școlilor au dat un cadru artistic potrivit serbării.

Centenarul lui Beethoven în schimb, a fost sărbătorit răsunător Orchestra Ateneului Popular, dirigintă de d-l maestru Rîșavi și secondată de d-l Măcărescu, artist prin naștere, o individualitate cu totul distinsă prin modestia și nobletea sa, a strâns în juru-i toate elementele artistice locale, și ne-a dat o serbare foarte isbutită, împărțășind pe mulți ascultători cari au umplut sala, cu dumnezeieștele armonii ale acestui titan al artei sunurilor.

D-l maestru Andrei Pocaznoe a vorbit despre sărbătorit iar în mijlocul producției, d-ș Stratilescu, rugată de organizatori, a binevoit a vorbi despre „Beethoven ca om”, subliniind marile calități și umbra lor, marile dureri, ce formează fondul tragic al vieții neegalatului compozitor.

Bucățile cântate au fost următoarele:

I.

- 1) Marș funebru din sonata No. 9 de BEETHOVEN
- 2) Simfonia C-dur op. 21 de Beethoven
  - a. Allegro con brio
  - b. Andante cantabile
  - c. Menuetto
  - d. Finale

II.

- 3) Te iubesc (solo D-l Grîțic) muz. L. Bethoven
- 4) Larghetto din simfonia D dur
- 5) Sonata pathetique
  - a. Allegro con brio
  - b. Adagio
  - c. Rondo

Soroceni au petrecut cele mai senine și delicioase

clipe

4. Sărbările Unirii Basarabel.

Basarabia, unde sentimentul național s'a trezit mai târziu, iar ca manifestare, a fost timid, a avut parte acest an de o dublă aniversare a Unirii. Una a zilei propriu zise, scumpa zi de 27 Martie și alta provocată de întărirea (ratificarea) tractului de pace de Italia, ca a treia putere, cu semnătura căreia tratatul, care consfințește un act de dreptate internațională prin alipirea elementului românesc din Basarabia la matca românismului—devine valabil și definitiv.

Pentru toți cei cari sunt conștienți, însemnătatea acestui

act, ca și pentru ceilalți cari au numai înțuiția viitorului neamului lor și instinctul dreptății necieritoare ce ni se face, această ratificare a venit ca o ușurare. Pe toate căile cei interesați caută să mistifice adevărul și dreptatea cauzei românești; orice prilej e folosit de dușmanii noștri, vecinii cari ne-au purtat sâmbetele, să exagereze nemulțumirile și greșalele locale, deși răspunderea lor o poartă și ahume împrejurări—peste voința și bunele noastre intențiuni. Dar de aici înainte o ferventă stare de agitație, pierde razemul cel mai puternic, concretizat în starea de provizorat în care era considerat tratatul.

Ei bine, aceste serbări de mare importanță educativă, au menirea să încredințeze în special tinerele generațiuni, că intrăm pe văgașul dreptății și a orânduelilor eterne, pentru care, dacă suntem mulțumitori și oamenilor, numai vrednicia noastră românească, patriotismul nostru luminat, ni le va chezășlui.

Ratificarea tratatului de cătră Italia, a fost sărbătorit cu toată pompa cuvenită. După Te-Deum-ul obicinuit, a urmat manifestația din piața orașului, unde au vorbit d-nii I. Loghinescu prof., Vas. Sacară institutor și un elev dela Liceul „Xenopol”. Corurile Liceului Tehnic și a Școalei Normale au întonat cântări de slavă, această parte a serbării zilei încheindu-se cu hora uniri, în cântecul fanfarei Liceului de băieți.

La ora 4 d. a., în sala cinematografului Ateneului, unde s'a organizat un matineu cu concursul școalelor secundare și a orchestrei Ateneului condusă de d-l Rîșavi, a vorbit d-l P. Vataman, profesor, despre factorii cari au stimulat nașterea sentimentului național. Seara a fost retragere cu torțe, iar la clubul sportiv a avut loc o masă de înfrățire, la care au participat toate notabilitățile locale.

Ziua de 27 Martie și-a dezvoltat fastul după acelaș plan, numai că în piața orașului, numită a Unirii a vorbit d-l M. Gârnițeanu, prof., și un elev de liceu, iar în la Matineul artistic d-l D-r Paul Constantinescu, încadrându-se cu o producție școlară frumoasă, din care n'a lipsit nici recitările.

5. Matineele Artistice duminicale.

În duminicile rămase, libere, s'au ținut patru matinee artistice, în care conferința obicinuită a fost însoțită de producții artistice și lecturi din literații noștri.

Nu ne vom opri mult asupra conținutului conferinței, ră-

mânând ca în cronicile următoare să dăm extrase din ele. Vom nota însă numai programul acestora, cu foarte puține detalii.

În Duminică dela 5 Februarie a dezvoltat o interesantă conferință d-l d-r V. Ursu medic primar chirurg—despre „Peleagră”, boală care a început a face ravagii prin Basarabia, în ultimii ani de sărăcie. Conferința prin însuși titlul ei, a atras mulți și selecti ascultători, în afară de faptul că vorbitorul este o personalitate distinsă.

D-ș Stratilescu, o iscusită cetitoare cu intonații dulci și potrivite, a citit din Carageale, scriitorul care începe a fi gustat de basarabeni.

Corul Ateneului și Orchestra acestuia, a complectat partea artistică.

În Duminică dela 13 Martie, a rostit conferința D-s El. Stratilescu, directoarea liceului de fete, despre: „Rolul economic și cultural al femeii”. După cum era și de așteptat, conferințara fiind o eminentă cuvântătoare și o perfectă cunosătoare a acestei materii, a atras foarte multă lume din publicul mare. S'a constatat că interesul doamnelor a fost bine provocat, acestea participând în număr mare.

Atât orchestra Ateneului cât și Corul, a dat alese și frumdeșe numere, între cari s'a intercalat lectura d-lui Gh. Stănescu, profesor, din năvela receantă a „Vieții Românești” — „In căutarea unei parohii”, de Ieromonahul Damian Stănoiu.

În Duminica dela 20 Martie, a avut loc un Matineu religios, Ateneul încuviințând să se țină în timpul Postului un număr de trei matinee însoțite de producții literare potrivite.

La primul matineu de acest fel a vorbit Păr. Afinoghenie Postolache, profesor, dezvoltând tema: „Poate un om modern să creadă în minunii”. Subiectul acesta interesant a fost dezvoltat cu multă abilitate, și cu resurse de argumente expuse într-o formă aleasă, păr. Postolache fiind un bun vorbitor.

Corul Școalei Profesionale a cântat două bucați frumoase, după care e urmat imnuri religioase executate de D-l Măcărescu la piano, iar la instrumente de amatori ce constituiesc orchestra Ateneului.

Lectura a fost făcută de d-l Gh. N. Gâscă din Revista

Ortodoxă, din care s'a cetit articolul: «Personalitatea Mântuitorului după natura sa omenească». Matineul a fost isbutit și în perfectă notă religioasă.

În Duminica dela 4 Aprilie, s'a ținut ultimul matineu ce-l înregistrăm până la apariția acestui număr. El a fost provocat de venirea în localitate a distinsului nostru scriitor Jean Bart (Eugen Botez), amânându-se astfel matineul religios fixat pe această zi și la care trebuia să conferențieze părintele Alex. Proțencu, profesor.

Acest scriitor cu atâtea frumoase calități literare, fiind cunoscut publicului sorocean din operele sale, a atras atât de numeroși ascultători, încât nu se găsea loc în sală nici pentru stat în picioare.

D-l Președinte al Ateneului l-a salutat cu cuvinte calde, după care a urmat conferința.

Subiectul vorbirii a fost: «Căile de apă în trecut și în viitor, prin țara noastră și rolul economic al României». Deși d-l Botez nu e orator, a interesat prin conținutul conferinței sale, mai ales că în perspectiva viitorului, prin punerea în aplicare a planului polonez a legării Vistulei și Sanului cu Marea Neagră—prin Nistrul nostru, a scos în evidență rolul economic al Basarabiei. A recomandat conducătorilor politici ai provinciei să agite aceste proiecte de viitor și să lupte pentru realizarea lor.

Școalele secundare din localitate au dat partea artistică, prin corurile produse, iar orchestra școlii normale a încheiat serbarea. În mijlocul păriei artistice, d-l Eugen Botez a citit din opera sa «Printesa Bibița».

Lectura d-sale a delectat mult publicul.

Notabili din oraș l-au însoțit la masa de seară, în localul clubului sportiv.

Asemenea personalități sunt dorite în orașul nostru. Ateneul a făcut invitații multor personalități culturale. Ar fi de dorit însă să-și anunțe sosirea din vreme, ca să avem timpul material pentru o pregătire mai complexă și a modifica din timp și planul nostru local de activitate.

Gh. N. G.

PROFESIONALE.

Adunarea g-lă ordinară fiind amănată în vacanța de Paști, în ultimele ei zile, anume la 30 Aprilie și 1 și 2 Mai, reamintim aceasta colegilor asociați, pentru a veni la adunare în număr cât mai mare, deoarece chestiunea unificării Asociațiilor, prin adoptarea unui statut unic, este de un caracter fundamental și în acelaș timp istoric pentru organizațiile noastre. În adevăr pentru prima oară, după nouă ani de la actul măreț al unirii, Asociația noastră consacră acest act în sinul corpului, strângând în acelaș gând și îndreptând spre acelaș unic țel toate asociațiile județiene, depe tot cuprinsul României Mari.

Sporirea salariilor.

Consiliul de miniștri a discutat asupra sporirii salariilor, admitând să se ia de bază în ce privește corpul didactic salariile din 1919, cu mici modificări. Aceste sporuri se vor acorda de la 1 Aprilie înainte, chiar dacă legea va trece mai târziu.

Întăruinți pentru sporirea salariilor.

Membrii Comitetului federației Asociațiilor Învățătoresci, încă comitetul provizor al Asociației, până când se va face alegerea pe baza noului statut ce-l vom adopta și noi la viitoarea adunare g-lă, s-au întrunit și au hotărât să ducă lupta mai departe pentru îmbunătățirea materială a membrilor corpului didactic primar. Salariile, așa cum se plănuiește să se dea, sunt neîntăruitoare.

Se propun: inv. ajutori să fie plătiți cu salariul de bază 175 lei aur; provizorii și definitivii cu 250 lei aur; înaintații gradului II 300 lei aur și înaintații gradului I 330 lei aur. Gradațiile să facă parte din salariu și să li se aplice acelaș spor (coeficientul de 19 și 17). Să se acorde învățătorilor de toate gradele indemnitate de locuință și activitate.

Încercările se vor face pe lângă miniștri și pe calea parlamentară.

Încadrarea Învățătorilor din Basarabia.

Lupta dusă de Asociația Corpului Didactic din Basarabia în privința încadrărilor s'a terminat cu succes.

La ultimul memoriu al Asociației regionale înaintat autorităților superioare, se dă o deslegare favorabilă problemei

1224
încadrărilor și suntem în măsură să dăm mai jos în copie, Decisiunea Ministerială, ce ni s'a trimis de către D-l Gh. Lu-pășcu, învățător parlamentar.

D E C I Z I U N E.

Cople.

Noi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul In-strucțiunii Publice,

Având în vedere raportul D-lui Inspector șef al Regiunii XV-a școlare Chișinău cu No. 2228/27 și în conformitate cu d.spozițiunile art. 224 din legea învățământului primar

D E C I D E M:

Art. I. Incadrarea în învățământ a membrilor Corpului Didactic primar din Basarabia, recunoscuți ca titulari de Co-misiunea de verificare a titlurilor, din Chișinău la 1 Aprilie 1921, se face pe ziua de 1 Septembrie 1924, astfel că acei cu o vechime de 3 ani la această dată, vor fi încadrați cu titlul de defenitivi, acei, cu 6 ani, cu titlul de înaintați gr. II, iar cei cu 12 ani, cu titlul de înaintați gr. I. (institutori—nota Red.).

Art. II. Plata însă, a salariului pentru titlurile câștigate prin această încadrare, se va face cu începere dela 1 Ianu-arie 1928, fără nici un drept la diferență din urmă.

Art. III. Acei dintre învățători care nu primesc încadrarea în condițiile art. I și 2 se vor prezenta la examenele de definitivat, înaintare gr. II și înaintare gr. I, cu formele și în termenele cerute de lege.

Art. IV și ultimul. D-l Director General al Învățământului primar este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei deciziuni.

Data astăzi 28 Februarie 1927.

Ministru (s.s.) I. PETROVICI

Comitetul.

I N F O R M A Ț I U N I.

Rectificare.

D-l Revizor școlar, în urma articolului nostru: «Ce-a fă-cut Asociația», ne asigură că statele de salar pentru județ

se trimet la timp. Luăm act cu plăcere de aceasta, rămânând totuși adevărat că anii trecuți—pe când nu era d-sa șeful școlilor din județ—, salariile se primeau cu întârziere de două, trei și chiar pentru luni de zile.

* *

În ziua de 10 Aprilie, a avut loc cu mare fast depunerea jurământului recruților. Piața orașului a fost complectamente plină: public, ostași, școlari. S'a oficiat serviciul religios de rigoare și rugăciune pentru însănătoșirea M. S. Regelui. Au vorbit pâr. Ciolan, D-l Prefect al jud., d-l Colonel al Reg. și d-l Stambuliu, inspector școlar șef.

După amiază a fost un matineu foarte reușit în sala Ateneului. Sala archiplină. D-l inspector școlar șef, a rostit o înălțătoare cuvântare despre epoca lui Ștefan cel Mare. Prin accente sincere, patetice, a răscolit în sufletele moldovenilor mândria de-a fi avut din neamul nostru un erou atât de mare și strămoși atât de iluștri, ca acei cu care s'a scris în istorie cea mai măreață pagină de glorie.

* *

De articolele publicate în revistă răspund personal autorii semnatori.

se simet la timp, fiind cel cu plăcere de scris, atât
pentru faptul că este în stare să scrie în limba
română, cât și pentru că este în stare să scrie în
limba engleză, ceea ce este foarte bine de știut.

TIPOGRAFIA P. LITVAC
Seroa str. Regina Maria 17

D-lui Sever Zimic

Școala Întreaga

Oficiul Vertinseni

jud. Seroa

Solidaritatea

Subiect	<i>Reviste pedagogice din Basarabia; Corp didactic; Învățământ școlar - Basarabia; Pedagogie - Basarabia; Educație; Literatura română</i>
Descriere	<i>"Solidaritatea" (1923-1940; 1942-1944). Buletin al Asociației Învățătorilor, secția județului Soroca. Apare lunar din 14 ianuarie 1923 până în 1940. Din februarie 1923 apare cu subtitlu "Organ al Asociației Învățătorilor din județul Soroca", iar din 1932 apare cu subtitlu "Organul Asociației Corpului Didactic din județul Soroca". Este unica publicație pedagogică care își reia apariția în anii războiului, editându-se lunar din 1942 până în 1944. Revista acordă o mare atenție prestigiului învățătorului în școală și societate, precum și obligativității învățământului, programelor școlare și perfecționării lor continue. Acest număr este complet, poate fi consultat fizic.</i>
Editor	<i>Biblioteca Națională a Republicii Moldova</i>
Contribuitor	<i>Gasca, G. (fond.); Secara, Vasile (red.); Iov, Dumitru (red.)</i>
Data	<i>2009</i>
Tip	<i>Text/Periodice vechi</i>
Format	<i>text/xml; image/tiff</i>
Sursă	<i>Solidaritatea: Organul Asociației Corpului Didactic din județul Soroca.- Soroca: Tipografia "P. Litvac", 1927.- An. 4, Nr.2.- Mart.- 38 p.</i>
Limbă	<i>ro</i>
Acoperire	<i>Sec.20; Basarabia</i>
Drepturi	<i>Document cu acces liber</i>